

Ξεφάντωμα

Όταν ξύπνησε το πρωί ο Λέων, είχε πάει σχεδόν δώδεκα. Ντύθηκε μάνι-μάνι και κατέβηκε κάτω. Βρήκε μόνο τη Λενιώ.

– Πού εξαφανίστηκαν όλοι;

– Δεν ήθελαν να σε ξυπνήσουν, κύριε Λέων, που ήσουν ακουρασμένος απ' το σεφέρι. Έχουνε βγει όλοι έξω.

– Καλά, φτιάξε μου έναν καφέ, βαρύ γλυκό.

Έπιασε τον καφέ με μεγάλες γουλιές και πήρε δρόμο κι αυτός. Ο Στρατής τον περίμενε στου «Φώτη».

Έξω, ο χειμωνιάτικος ήλιος μεσουρανούσε σ' έναν καταγάλανο ουρανό, κι η ακύμαντη θάλασσα δίπλα του δεν συγκρινόταν με το θολό ποτάμι του Παρισιού. Η Σμύρνη, το Παρίσι της Ανατολής, παρ' όλο το κρύο, παρουσίαζε τον καλύτερό της εαυτό. Όμως τον Λέοντα αυτό το θέαμα τον άφηγε αδιάφορο. Μέσα του, στην ψυχή του και στο μυαλό του, μαινόταν μια θύελλα από αλληλοσυγκρουόμενα συναισθήματα που πάλευαν μεταξύ τους. Από τη μια, τον είχε κυριέψει μια έξαρση, μια απόλυτη ευτυχία, έτσι όπως αναθυμόταν την προηγούμενη ημέρα, τ' αγγίγματα και τα φιλήματα και την απέραντη τρυφερότητα που ένιωθε για την αγαπημένη του· από την άλλη, πονούσε τόσο που δάκρυα θόλωναν τα μάτια του κι η καρδιά του ράγιζε. Πώς θ' άντεχε τον χωρισμό, τώρα που οι δυο ψυχές τους είχαν ενωθεί σε μία; Έπρεπε να βρει τρόπο να την ξαναδεί γρήγορα, του έλειπε τόσο...

Τις σκέψεις του διέκοψε μια ασυνήθιστη κίνηση στο Και, από το Γαλλικό Προξενείο και κάτω: αρκετός κόσμος ήταν συγκεντρωμένος σε μικρές ομάδες, σαν κάτι να περίμενε, κι όσο εκείνος πλησίαζε στον προορισμό του, το πλήθος πυκνωνε. «Να ρωτήσω να μάθω τι τρέχει;» σκέφτηκε. Όμως τελικά δεν το 'κανε. Αποφάσισε να κάνει λίγη υπομονή, αφού ο Στρατής θα ήξερε σίγουρα.

Το καφενείο του «Φώτη» ήταν ασφυκτικά γεμάτο και η ατμόσφαιρα θολή και βαριά απ' τον καπνό. Στα μικρά στρογγυλά σιδερένια τραπεζάκια παρέες-παρέες, σχεδόν αποκλειστικά ανδρικές, απολάμβαναν τον καφέ και τον ναργιλέ τους, έπιναν μπίρα ή ρακή, συνοδεύοντας το ποτό με τα απαραίτητα μεζεδάκια, χαρτόπαιζαν και συζητούσαν μεγαλόφωνα, συνεισφέροντας στη γενικότερη βαβούρα που επικρατούσε. Ήταν σαν να βρισκόσουν δίπλα σε μελίσι και γύρω σου να βουίζουν μυριάδες μέλισσες.

Μπαίνοντας ο Λέων, μόλις και κατάφερε να ξεχωρίσει μια φωνή να τον καλεί:

– Λέων! Λέων! Λέων, εδώ, εδώ είμαστε!

Γύρισε και είδε σε μια γωνιά τον Στρατή να κάθεται σ' ένα τραπέζι μπροστά στην τζαμαρία μαζί με κάποιον άγνωστο στον ίδιο, έναν παχουλό καλοντυμένο εικοσιπεντάρη με κοκκινωπό πρόσωπο, σαρκώδη χείλη και αρχή φαλάκρας. Πλησίασε.

Ο Στρατής σηκώθηκε και τους σύστησε:

– Από 'δώ ο Πολ. Πολίκαρπο Μπαντέτι, Ιταλιάνος βέρος, μα και Σμυρνιός αναντάν-μπαμπαντάν. Κι από 'δώ ο Λέων Χατίνογλου, εκκολαπτόμενος αβουκάτος, άρτι αφιχθείς εκ Παρισίων! Κάτσε, Λέων.

– *Benvenuto, Leon*, καλώς όρισες, τον χαιρέτησε ο Πολ.

Ενώ ο Λέων έπαιρνε θέση στο τραπέζι, ο Στρατής έκανε νόημα στο γκαρσόνι:

– Πιάσε τρεις μπίρες, απ' τις δικές μας, Αϊντίν*. Και φέρε και κάνα μεζέ!

– Τι τρέχει εκεί έξω, Στρατή; θέλησε να λύσει την απορία του ο Λέων.

– Α, δεν άκουσες; Λένε πως έρχεται ελληνικό πολεμικό πλοίο στο λιμάνι, όπως ήρθαν και τ' άλλα, το εγγλέζικο, το φραντσέζικο και το ιταλιάνικο. Μα εγώ δεν το πιστεύω, αυτές οι φήμες κυκλοφορούν εδώ και αρκετό καιρό.

– Καλά θα κάνουν οι *Greci*** να μείνουν μακριά απ' τη Σμύρνη, πέταξε ο Πολ. Ωραία δεν περνάμε εδώ με τους Τούρκους; Ό,τι θέλουμε τους κάνουμε. Τι δουλειά έχουν...

– Ααα, Πολύκαρπε φίλε μου, θα θυμώσω, τον διέκοψε ο Στρατής. Δεν έχουμε πει ν' αφήσουμε στην μπάντα τα πολιτικά; Εμείς είμαστε μπον βιβέρ εκ πεποιθήσεως, ζούμε για να περνάμε καλά, και δεν θα χαλάσουμε τις καρδιές μας γι' αυτά τα πράματα!

Εκείνη τη στιγμή η οχλοβοή κόπασε ξαφνικά και όλοι σχεδόν γύρισαν το βλέμμα τους προς την πόρτα. Ο Λέων τους μιμήθηκε, και ήρθε αντιμέτωπος μ' ένα παράξενο θέαμα: ένας κακοντυμένος, αξύριστος ανθρωπάκος με μεγάλα μουστάκια, μπίνα στους ώμους ενός Τούρκου χαμάλη, χαιρετούσε το κοινό του καφεéné κουνώντας πέρα-δώθε την τραγιάσκα του.

– *Τσελεμπήδες*, εσείς καβαλάτε αλόγατα κι εγώ ανθρώπους!

– Ποιος είν' τούτος, βρε Στρατή; απόρησε ο Λέων.

– Α, έχεις χάσει πολλά τόσον καιρό που έλειπες εις Παρισίους! Είναι ο «σκυλάς», ο Τσουρτσούρας με τ' όνομα!

* Brasserie d'Aidin, η τοπική ζυθοποιία της Σμύρνης.

** Έλληνες (ιταλ.).

Ξέρεις τι κάνει για επάγγελμα; Κλέβει σκύλους απ' τ' αρχοντικά κι απ' τις μαντάμες που τους βγάζουν για βόλτα! Άμα χαθεί σκύλος, όλοι ξέρουν πως τον έχει πάρει αυτός και τρέχουν και τον ζητάνε, κι αυτός μετά από κάνα δυο μέρες τους τον επιστρέφει, ξεφουρνίζοντάς τους φανταστικές ιστορίες για το πώς κατάφερε να τον βρει. Με το αζημίωτο φυσικά! Αν πάλι δεν τους ζητήσουν, ή δεν πληρώσουν, τους κουρεύει, τους βάφει το μαλλί και τους πουλά. Άλλοι πάλι, για να μην τους κλέψει το σκυλί, του δίνουν κατιτίς κάθε μήνα. Έτσι βγάζει το ψωμί του. Κι αν τύχει καμμιά φορά και βγάλει κάτι παραπάνω, καταφτάνει στον καφεéné έτσι όπως τον είδες τώρα δα.

– Σκέτη Καμόρα ο Τσουρτσούρας δηλαδή!

– *La civiltà italiana finalmente arrivata a Smirne!** αστειεύτηκε κι ο Πολ.

– Πάντως έχει και γούστο, τα γκεβεζελίγια του είναι ξακουστά. Μια βολά, ήμουνα κι εγώ εδώ, μπήκε εδώ μέσα κρατώντας ένα πανέρι γεμάτο λογιώ-λογιώ κέρατα και τα διαλαλούσε: «Κέρατα! Εδώ τα καλά τα κέρατα! Ποιος θα πάρει;» Φυσικά κανένας δεν έπαιρνε, και τότε ο Τσουρτσούρας μας λέει: «Είσαστε όλοι κερατάδες εδώ μέσα, ε; Γι' αυτό δεν παίρνετε; Ε, άμα είν' έτσι, δίκιο έχετε! Τι να τα κάνατε, μπρε κακομοίρηδες!»

Οι τρεις τους έσκασαν σε τρανταχτά γέλια.

– Μια άλλη φορά πήγε κι έφαγε σ' ένα καπηλειό στις Μεγάλες Ταβέρνες και δεν είχε να πληρώσει. Του λέει το λοιπόν ο ταβερνιάρης: «Αφού δεν έχεις, τράβα και στην καρσινή ταβέρνα να τους κάνεις τα ίδια». Κι ο Τσουρτσούρας: «Από 'κεί έρχομαι, μπάρμπα, ο καρσινός μ' έστειλε

* Ο ιταλικός πολιτισμός έφτασε επιτέλους στη Σμύρνη! (ιταλ.)

’δώ πέρα. Τώρα εκεί δεν ξαναπάω, δυο μερίδες που έφαγα μου φτάνουν».

Πάνω στην ώρα έφτασαν κι οι μπίρες, μαζί κι οι πρώτοι μεζέδες: τυρί φέτα και κασκαβάλι, μελιτζανάκι τουρσί, παστές σαρδέλες και λαχταριστός παστουρμάς Καισαρείας.

– Αυτά μόνο έφερες; διαμαρτυρήθηκε ο Στρατής.

– Αυτά γι’ αρχή, κύριε, το τραπέζι είναι μικρό, δικαιολογήθηκε ο σερβιτόρος. Μόλις αδειάζουν τα πιάτα, θα ’ρχονται τα επόμενα, μην ανησυχείτε.

Απολαμβάνοντας τα μεζεδάκια και ρουφώντας την μπίρα του, ο Λέων θέλησε να μάθει νέα του φίλου του:

– Και με τι ασχολείσαι τώρα, Στρατή;

– Όπως ξέρεις, είμαι τυχερός, δεν χρειάζεται να κάνω και πολλά. Ας είναι καλά τα βαπόρια του κύρη μου! Όσο ήταν ο πόλεμος βέβαια, αλλά και από πιο πριν, από το ’12, οι δουλειές δεν πήγαιναν και πολύ καλά, μαςμποϊκοτάρανε ως Έλληνες υπηκόους, αλλά δεν πεινάσαμε κιόλας! Ως Έλληνας πάντως, γλύτωνα τη στράτευση. Τέλος πάντων, από ’δώ και πέρα πιστεύω πως όλα θα στρώσουν. Περνάω καμιά φορά απ’ το γραφείο, έτσι για να μην γκρινιάζει πολύ ο μπαμπάς, όμως τον περισσότερο καιρό βολτετζάρω και γλεντάω. Ποτά, γυναίκες, χαρτιά, ξέρεις. Βγάζω και λίγο χαρτζιλίκι απ’ τον τζόγο βέβαια. Θα θυμάσαι, Λέων, τα κατάφερα καλά σ’ αυτό.

– Πάντως σε βλέπω μια χαρά! Το μαλλί κορακίσιο κι ακόμα στη θέση του, το μουστακάκι περιποιημένο, η φάτσα φρέσκια σαν μωρού, τα μάτια σου όλο τσαχπινιά κι η εμφάνιση στην τρίχα. Οι ασωτίες δεν σ’ έχουν επηρεάσει καθόλου!

Και γυρνώντας στον Λεβαντίνο σύντροφο του Στρατή:

– Κι εσύ, Πολ;

– Εγώ είμαι στα χαλιά, στην Oriental Carpets*. Πηγαίνω έρχομαι στο εσωτερικό, όπου έχουν αργαλειούς: Γκιόρδες, Κούλα, Ουσάκ, αλλά και πιο μακριά, Κιουτάχεια, Μπουρντούρ, Σπάρτα. Τους πάω μοτίβα και παραγγελιές και κοντρολέρωνω και την *qualità*** . Απ’ τη μια πόλη στην άλλη, πολύ κουραστική δουλειά. Έτυχε και με βρήκες εδώ τώρα.

– Όποτε όμως είσαι εδώ, του δίνουμε και καταλαβαίνει, ε Πολ; Ας αφήσουμε όμως εμάς τους επαρχιώτες, παρενέβη ο Στρατής. Τώρα πες μας εσύ, Λέων, για το Παρίσι, για τη μεγάλη ζωή. Άνοιξέ μας τα μάτια!

Τις επόμενες δυο-τρεις ώρες, ο Λέων τους περιέγραφε τη ζωή στην κοσμοπολίτικη γαλλική πρωτεύουσα, χωρίς ν’ αποφεύγει και κάποιες υπερβολές, που τον ανέβαζαν ακόμα περισσότερο στα μάτια τους. Οι δυο άλλοι, που δεν είχαν αφήσει ποτέ τη Σμύρνη, τον άκουγαν με θαυμασμό. Ο Λέων ένιωθε έντονα την ανάγκη να μιλήσει και για τις τελευταίες μέρες, για τα όσα είχαν συμβεί στο ταξίδι της επιστροφής. Να ξαλαφρώσει. Όμως η παρουσία του Πολ, αλλά και μια απροσδιόριστη ανησυχία, τον εμπόδιζαν να τα εμπιστευτεί στον φίλο του τον Στρατή.

Εν τω μεταξύ, οι μπίρες, και στη συνέχεια οι ρακές, καταναλώνονταν με ιλιγγιώδη ρυθμό, με τη συνοδεία μιας ατέλειωτης ποικιλίας από μεζέδες: ζαμπόνια, μурταντέλες, σαλάμια, αυγά βραστά, κεφτεδάκια, βουράκια, γιαλαντζί ντολμάδες, φασόλια, φάβα, ελιές μαύρες και πράσινες,

* Εταιρεία που μονοπωλούσε το εμπόριο των χαλιών στη Σμύρνη και στην Ανατολή από την ίδρυσή της το 1907 και μετά.

** Ποιότητα (ιταλ.).

σαλάτες, μπαρμπουνάκια τηγανητά, συκωτάκια, φουρνιστή νταλάκα στο κεραμίδι με σκορδάκι –η σπεσιαλιτέ του «Φώτη»–, κι από θαλασσινά, μύδια με αυγά, τηγανητά και αχριστά, σουλήνες, κολιτσιάνους, στρείδια, κυδώνια, χτένια, κι ό,τι άλλο πρόσφερε απλόχερα ο ευλογημένος κόλπος της Σμύρνης.

– Παράπονο δεν έχεις! Σε περιποιηθήκαμε καταπώς πρέπει, είπε ο Στρατής, τραυλίζοντας λίγο.

Τα τελευταία λεπτά ο Λέων, παρ' όλο που ήταν αρκετά ζαλισμένος κι αυτός, είχε παραξενευτεί από την κίνηση έξω απ' το καφενείο. Αγοράκια ομοιόμορφα ντυμένα, μάλλον μαθητές, βάδιζαν στη σειρά προς τη Λέσχη των Κυνηγών ανεμίζοντας ελληνικές σημαιούλες. Μετά είδε κι ένα τσούρμο παπάδες να περνούν, ντυμένους επίσημα με τα χρυσά τους άμφια και τις ιερατικές τους ράβδους, κι από πίσω παπαδοπαίδια να κουβαλούν ιερές εικόνες. Όλοι τους πήγαιναν προς την ίδια κατεύθυνση.

– Κάτι τρέχει εδώ πέρα, παιδιά, είπε. Θα βγω να μάθω!

Προχώρησε σπρώχνοντας το πλήθος, που είχε τώρα πυκνώσει πολύ, κι έφτασε στην άκρη της προκουμαίας. Εκεί έπεσε πάνω στον θείο του τον Ιπποκράτη.

– Θείε, τι γίνεται εδώ πέρα; Τι τρέχει;

– Αυτό που σου 'λεγα, Λέων, εχτές το βράδυ, πως όπου να 'ναι θα 'ρθει κι ελληνικό καράβι, το θυμάσαι; Το λοιπόν, σήμερα το πρωί το μάθαμε: ένα ελληνικό αντιτορπιλικό ξεκίνησε σήμερα το πρωί απ' τη Χίο κι όπου να 'ναι θα φανεί! Πλησιάζει η μέρα της λευτεριάς! Έλα μαζί μου, πάμε!

– Δεν μπορώ τώρα, θείε, είμαι με παρέα, του είπε ο Λέων.

Ο θείος του δεν επέμεινε. Τον αποχαιρέτησε βιαστικά και συνέχισε τον δρόμο του προς την κατεύθυνση που είχαν πάρει οι μαθητές και οι παπάδες, ενώ ο Λέων επέστρεψε γρήγορα στο καφενείο για να μεταφέρει τα νέα.

– Αυτό που δεν πίστευες, Στρατή, να που έγινε! Σε λίγο καταφτάνει ελληνικό πολεμικό στο λιμάνι. Άντε, ελάτε έξω να το περιμένουμε!

– Εγώ δεν μπορώ, είπε ο Πολ ανέκφραστα. Έχω δουλειά, πρέπει να επιστρέψω στα γραφεία. Στρατή, πλερώνεις εσύ κι εγώ κερνάω το βράδυ. Όπως είπαμε, έτσι;

– Εντάξει, Πολ, είπε ο Στρατής, κι απευθυνόμενος στον Λέοντα, συνέχισε: Κάτσε, Λέων, βολέψου. Δεν υπάρχει βιασύνη. Κι αν έρθει, δεν θα φύγει, εδώ θα μείνει το ελληνικό, δεν το χάνομε.

Ο Λέων κάθισε και πάλι, χωρίς πολλή διάθεση. Θα προτιμούσε να βρίσκεται έξω τώρα, ανάμεσα στο πλήθος.

Συνέχισαν να κουτσοπίνουν, μέχρι που οι καμπάνες των εκκλησιών άρχισαν να χτυπούν χαρμόσυνα, ενώ ταυτόχρονα ακούγονταν και κάποιοι μακρινοί κανονιοβολισμοί. Έξω επικρατούσε πανζουρλισμός.

– Άντε, πάμε τώρα, Στρατή! Θα χάσουμε το θέαμα!

Με μεγάλη δυσκολία πλησίασαν προς τη θάλασσα. Ένα σχετικά μικρό και χαμηλό πολεμικό πλοίο, μισό μίλι μακριά και στα δεξιά τους, ήταν αγκυροβολημένο κοντά στο γαλλικό θωρηκτό *République*. Τα πέντε φουγάρα του κάπνιζαν ακόμα, και στην πρόμνη ανέμιζε μια τεράστια ελληνική ναυτική σημαία. Σε ανταπόδοση του χαιρετισμού που είχε επισπράξει λίγο πριν απ' τα συμμαχικά που ναυλοχούσαν έξω απ' το λιμάνι, ακούστηκαν απ' το ελληνικό πολεμικό δυο τρεις κανονιοβολισμοί.

Δεκάδες βάρκες γεμάτες ενθουσιώδεις, συγκινημένους Σμυρνιούς είχαν ήδη ξεκινήσει απ' την προκουμαία κι ολοένα πλησίαζαν το καράβι για να προϋπαντήσουν τον Έλληνα κυβερνήτη και τα ναυτάκια του, που αντιπροσώπευαν γι' αυτούς τη μητέρα πατρίδα.

Ο Στρατής έβγαλε απ' την τσέπη του παλτού του ένα

ζευγάρι μικρά, σπαστά κιάλια θεάτρου και τα έφερε στα μάτια του.

- Οργανωμένος βλέπω, ε; του είπε ο Λέων.
- Πάντα! Λοιπόν, ετοιμάσου για μια έκπληξη;
- Ξέρεις πώς το λένε το καράβι;

Ο Στρατής έκανε μια δραματική παύση, ενώ ο Λέων τον κοίταξε ερωτηματικά.

- Λέων! Το ελληνικό πολεμικό λέγεται Λέων!* Ποιος τη χάρη σου, φίλε μου! Ως και καράβια βαφτίζουν με τ' όνομά σου! Κι εγώ νόμιζα πως μόνο εγώ είχα αυτό το προνόμιο! Κιαλάρισε και μόνος σου να δεις...

Ο Λέων πήρε τα κιάλια κι επιβεβαίωσε τα λεγόμενα του Στρατή.

- Για δεξ! Απίστευτο!

- Έλα τώρα, Λέων, αρκετά είδαμε. Το καράβι εδώ θα είναι και αύριο. Αυτή τη μέρα μού την έχεις αφιερώσει, να σου δείξω τ' «αξιοθέατα». Πάμε γι' άλλα τώρα...

Ο Λέων θα προτιμούσε να καθίσει εκεί και να παρακολουθήσει το ασύλληπτο γεγονός που εκτυλισσόταν μπροστά στα μάτια του, ένα ελληνικό πολεμικό να καταφτάνει θριαμβευτικά στο λιμάνι της Σμύρνης, όμως ο Στρατής τον τραβούσε επίμονα απ' το μανίκι.

- Άντε, τι κάθου; Θα μας πάρει η νύχτα!

Οι δυο φίλοι προχώρησαν τα λίγα μέτρα ως το ξενοδοχείο «Κραίμερ». Στρίβοντας στο πασάζ που περνούσε κάτω απ' το κτήριο, ο Στρατής γύρισε προς τον Λέοντα:

* Το αντιτορπιλικό Λέων, με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Πάνο Σπυράκη, κατέπλευσε στη Σμύρνη στις 11/24 Δεκεμβρίου του 1918.

- Έμαθα ότι ο Κραίμερ ψάχνει γι' αγοραστή και το δίνει μπενταβά. Ως Αυστριακός υπήκοος δεν είναι πια ευπρόσδεκτος εδώ, τα μαζεύει λοιπόν και φεύγει. Τι λες, τ' αγοράζουμε; αστειεύτηκε.

- Με τι λεφτά, ρε Στρατή;

- Α, όσο γι' αυτό μην ανησυχείς! Εκεί σε πάω τώρα: στη μάκινα που κόβει τα λιλιά, γέλασε ο Στρατής.

Ο Λέων έκανε να ζητήσει διευκρινίσεις, αλλά τελικά προτίμησε να σωπάσει, μη θέλοντας να χαλάσει την έκπληξη που του ετοίμαζε ο φίλος του.

Διέσχισαν το Παραλλέλι και τη Δίοδο Ομήρου, τη συνέχεια της στοάς του «Κραίμερ», και βγήκαν στην Εγγλέζικη Σκάλα. Απ' την άλλη μεριά του δρόμου και λίγο αριστερά τους κυμάτιζε η βρετανική σημαία στη δυτική είσοδο του Εγγλέζικου Προξενείου. Από 'κεί είχε πάρει τ' όνομά του ο δρόμος αυτός, την εποχή πριν από την κατασκευή της προκυμαίας, όταν το προξενείο έβλεπε ακόμα στη θάλασσα.

- Δεν πιστεύω να μ' έφερεις ως εδώ για να μπορούμε εκεί μέσα! διαμαρτυρήθηκε ο Λέων, βλέποντας ότι κατευθύνονταν προς το καφενείο που βρισκόταν ακριβώς απέναντι.

- Ακριβώς εκεί πάμε, είπε ήρεμα ο Στρατής. Μπορεί παλιά το «Κριστάλ» να μην είχε και την καλύτερη φήμη, όμως...

- Μα σ' αυτό το καφέ-σαντάν της κακιάς ώρας; τον διέκοψε ο Λέων. Τσακωμοί, μαχαιρώματα, μέχρι και φόνου έχουν γίνει εκεί μέσα και στη λέσχη από πάνω!

- Μπορεί κάποτε να 'ταν έτσι, αλλ' από τότε που ο Φώτης ο Στεφανόπουλος* πήρε του Κλωναρίδη στην προκυμαία και μεγαλοπιάστηκε, τα πράγματα άλλαξαν. Το παλιό

* Ο ιδιοκτήτης του καφενείου «Φώτη».

«Κριστάλ» το έκλεισε και το ξανάφτιαξε απ' την αρχή. Πάμε μέσα, θα δεις.

Πράγματι, μπαίνοντας ο Λέων δεν είδε ούτε όργανα ούτε σαντζές ούτε τον κόσμο που θα περίμενε κανείς να δει σ' ένα καφέ-σαντάν. Αντίθετα, ο χώρος έμοιαζε με βιεννέζικο καφέ, με μαρμαρίνα τραπεζάκια, πολυτελείς καρέκλες και καναπέδες, μεγάλους καθρέφτες, γλάστρες με φυτά και διακριτικό φωτισμό. Καλοντυμένοι κύριοι, καθώς και μερικές κυρίες, έπιναν τον καφέ τους ή έτρωγαν ευρωπαϊκά εξευγενισμένα γλυκά.

– Και τι θα κάνουμε εδώ, ρε Στρατή, θα πιούμε καφέ βιενουά; ειρωνεύτηκε ο Λέων, μετά την αρχική του έκπληξη.

Ο Στρατής του έκανε με το δάχτυλο νόημα να σωπάσει και μετά του έγνεψε να τον ακολουθήσει. Ανέβηκαν την πολυτελή ξύλινη σκάλα και βρέθηκαν σ' έναν στενό διάδρομο που στα άκρα του άνοιγαν δυο πόρτες. Στη μέση του διαδρόμου, σε μια καρέκλα, ένας σωματώδης μπράβος καθόταν και κάπνιζε ναργιλέ. Μόλις είδε τον Λέοντα, στράφηκε στον Στρατή:

- Ο κύριος;
- Είναι εντάξει, Γρηγόρη, το έχω κανονίσει με το αφεντικό. Και στον Λέοντα:
- Είναι μόνο για μέλη.

Μπήκαν απ' τη δεξιά πόρτα σε μια αίθουσα όλο χλιδή: στο πάτωμα κόκκινα περσικά χαλιά με ωραία σχέδια, στους τοίχους διακριτικές ταπετσαρίες και πίνακες παντού. Απ' το ταβάνι κρέμονταν έξι εντυπωσιακά κρυστάλλινα πολύφωτα, κι από κάτω τους έξι μεγάλα τραπέζια, και πάνω στα τραπέζια σκυμμένοι οι παίκτες με τα μάτια καρφωμένα στις πράσινες τσόχες, απορροφημένοι στο παιχνίδι.

– Εδώ είναι η μάκινα που γεννάει το χρώμα, ψιθύρισε ο Στρατής στο αυτί του Λέοντα. Πόκα, δύο στο χέρι, πέντε κάτω. Θα παίξεις;

– Δεν κρατάω πολλά μαζί μου, είπε ο Λέων.

– Δεν πειράζει, σε δανείζω εγώ τώρα, δοκίμασε την τύχη σου.

Κάθισαν σ' ένα τραπέζι όπου έπαιζαν ήδη τέσσερεις. Ένας ψηλός ξερακιανός, που κάπνιζε ένα ακριβό πούρο, γύρισε προς τον Στρατή:

– Στρατή, ήρθες να μας δώσεις την ευκαιρία να ρεφάρουμε λίγα απ' όσα μας έχεις πάρει;

– Θα δείξει, είπε μ' ένα αινιγματικό χαμόγελο ο φίλος του Λέοντα. Από 'δώ ο Λέων, φίλος απ' τα παλιά.

Ο Λέων προσπάθησε να παίξει συντηρητικά, αλλά δυσκολα μπορούσε να συγκεντρωθεί στο παιχνίδι. Από τη μια το ότι είχε πιει αρκετά, από την άλλη ότι στο μυαλό του γυρόφερνε συνεχώς η εικόνα της Εμινέ είχαν ως αποτέλεσμα να χάνει αργά αλλά σταθερά. Κάποια στιγμή έπιασε στο χέρι δυο κόκκινες ντάμες, και το πρώτο φύλλο που άνοιξε στο τραπέζι ήταν η ντάμα μπαστούνι. Στο πρόσωπο της μαύρης ντάμας είδε αυτό της Εμινέ, και του φάνηκε σαν να ήθελε να του πει κάτι, κάτι που όμως δεν του ήταν απόλυτα κατανοητό, κάτι του ξέφευγε. Πόνταρε τα ρέστα του.

– Τρεις άσοι, δήλωσε ο ξερακιανός με το πούρο, μαζεύοντας τα λεφτά απ' το τραπέζι.

Ο Λέων δεν θέλησε να συνεχίσει το παιχνίδι. Σηκώθηκε απ' το τραπέζι και πήγε να καθίσει σε μια βαριά δερμάτινη πολυθρόνα, απ' αυτές που βρίσκονταν στις άκρες της αίθουσας. Έκανε νόημα στο γκαρσόνι που περίμενε στημένο σε μια γωνία και παρήγγειλε ένα Περνό με πάγο. Σιγοπίνοντας, βυθίστηκε σε σκέψεις, προσπαθώντας ν' αποκριτογραφήσει το μήνυμα της ντάμας μπαστούνι. Αισθανόταν μια ακαταμάχητη παρόρμηση να ξαναδεί την Εμινέ, να την πάρει και πάλι στην αγκαλιά του, αλλά πώς; Η καρδιά του σφίχτηκε, κι αισθάνθηκε έναν κόμπο στον λαιμό να τον πνίγει...

Ούτε ήξερε πόση ώρα είχε περάσει, όταν ξαφνικά άκουσε τον Στρατή:

– Κοίτα! Η μάκινα τύπωσε χρώμα!

Σήκωσε τα μάτια του και είδε τον φίλο του ν' ανεμίζει ένα χοντρό μάτσο μπαγκανότες.

– Ώρα να πηγαίνουμε, του είπε ο Στρατής.

Όταν βγήκαν έξω στον δρόμο, είχε ήδη νυχτώσει. Πέρασαν μπροστά απ' το Εγγλέζικο Προξενείο και έστριψαν δεξιά στο Γαλάζιο. Προχωρώντας αμίλητοι, έφτασαν στον δρόμο του Φραγκομαχαλά και έστριψαν ξανά, αριστερά αυτή τη φορά, κατευθυνόμενοι προς την πλατεία του Φασουλά.

– Είσαι τεχνίτης στα χαρτιά, αλλά φαίνεται πως έχεις και τύχη, είπε ο Λέων, που το καθαρό, παγωμένο αεράκι τον είχε βοηθήσει να ξεφύγει κάπως απ' τις μαύρες σκέψεις που τον τυραννούσαν και τον είχε επαναφέρει στην πραγματικότητα. Απ' ό,τι άκουσα, τους τα παίρνεις συνέχεια!

– Η τύχη θέλει και λίγη βοήθεια, είπε πονηρά ο Στρατής.

Φτάνοντας στην πλατεία του Φασουλά, ο Λέων ρώτησε:

– Και τώρα, για πού;

– Ν' ακούσουμε λίγη μουσική, να μερακλώσουμε!

– Στα Πολιτάκια*; Μαντολινάτα;

– Αυτά είναι στους καφενέδες της προκουαίας, για τους πολλούς, δεν είναι για μας. Εκεί που θα σε πάω λίγοι το ξέρουν.

Ανέβηκαν σ' ένα απ' τα παϊτόνια που περίμεναν στην πιάτσα κι ο Στρατής είπε στον καροτσιέρη:

– Τράβα για τα Μορτάκια.

Ο Λέων απόρησε. Τα Μορτάκια ήταν ένας απ' τους πιο φτωχικούς μαχαλάδες της Σμύρνης, κοντά στις γραμμές του τρένου. Τι θα μπορούσε να υπάρχει εκεί; αναρωτήθηκε. Όμως και πάλι προτίμησε να σωπάσει. Την ημέρα αυτή, και τη νύχτα, τις όριζε ο Στρατής.

Ήταν σκοτάδι πίσσα όταν έφτασαν στον προορισμό τους. Ο Λέων δεν είχε ιδέα πού ακριβώς βρίσκονταν. Ο Στρατής έδωσε στον καροτσιέρη κάτι παραπάνω και του είπε να τους περιμένει στη γωνία. Προχώρησαν στο βάθος του στενού και μπήκαν σε μια σκοτεινή αυλή από μια χαμηλή ξύλινη πόρτα. Ένας σκύλος, δεμένος στο βάθος της αυλής, άρχισε να γαβγίζει άγρια, και αμέσως είδαν ένα αμυδρό φως στο βάθος. Με δυσκολία διέκριναν μια σκιά να κρατάει ένα φαγάρι στην πόρτα μιας μικρής ξύλινης παράγκας.

– Φευγάτε, γιατί θ' αμολήσω τον σκύλο! τους απείλησε.

– Μου κάντιωσε το γλυκό! έδωσε το σύνθημα ο Στρατής.

– Κοπιάστε τότε!

Μπήκαν στην παράγκα, όπου από κάπου ακουγόταν μουσική. Κατέβηκαν τα ετοιμόρροπα ξύλινα σκαλοπάτια και βρέθηκαν σ' έναν μικρό χώρο, ένα παλιό κελάρι κακοφωτισμένο με δυο-τρεις γκαζόλαμπες, όπου με δυσκολία μπορούσες να διακρίνεις κάτι απ' το ντουμάνι. Μια άγνωστη στον Λέοντα μυρουδιά, κάτι σαν δεντρολίβανο, ερέθισε τη μύτη του.

Σε μιαν άκρη, πάνω σ' ένα πρόχειρο σανιδένιο πάλκο, τέσσερεις παιχνιδιάρτοι καθισμένοι σε χαμηλά σκαμινιά έπαιζαν έναν γνώριμο σκοπό που ηχούσε όμως κάπως αλλιώς, ενώ ένας απ' αυτούς τραγουδούσε με βραχνή φωνή. Ο ένας τοίχος ήταν γεμάτος κρασοβάρελα από πάνω ως κάτω, και τα καμμιά δεκαριά τραπεζάκια ήταν όλα πιασμένα από ένα ετερόκλητο κοινό, αποκλειστικά ανδρικό αλλά από

* Διάσημη εστουδιαντίνα (μουσική κομπανία) της Σμύρνης.

κάθε ράγχο, που έπινε, κάπνιζε ναργιλέδες και σιγομουρμούριζε τα λόγια του τραγουδιού. Σ' ένα απ' αυτά τα τραπεζάκια είδαν μόνο του τον Πολ, τον Ιταλιάνο φίλο τους, που τους έκανε νόημα. Κάθισαν.

Σ' ένα κιτρινισμένο κάδρο στον τοίχο δίπλα τους, ο Λέων ξεχώρισε κάτι στιχάκια γραμμένα καλλιγραφικά:

Όταν έχεις, έρχου, πίνε – σαν δεν έχεις, πάλι πίνε,
όταν έχεις και δεν δίνεις – να μην έρχεσαι να πίνεις.

– Τι είναι εδώ που μ' έφερες, Στρατή;

– Εδώ έρχεσαι για να πιεις: μπρούσικο κρασί απ' τη Λάμφακο ή μαύρο μπρουσαλιό μυρωδάτο, του έκλεισε το μάτι ο Στρατής. Και για ν' ακούσεις τα λαλούμενα να παίζουν...

Ο Πολ του πάσαρε το μαρκούτσι του ναργιλέ.

– Ρούφα δυο φορές, βαθιά, και κράτα την ανάσα σου. Μέτρα μέχρι το πέντε και μετά βγάλε τον καπνό.

Με κάποιο δισταγμό, ο Λέων πήρε το μαρκούτσι, ρούφηξε και προσπάθησε να κρατήσει την αναπνοή του, όμως δεν τα κατάφερε. Έβηξε, κοκκίνισε κι έδωσε το μαρκούτσι στον Στρατή. Δεν είχε ξαναδοκιμάσει τέτοιο πράμα...

– Όλα μας τα 'πες για το Παρίσι, ρε Λέων, ένα μόνο δεν μας είπες. Είχες καμιά αμορόζα εκεί πέρα; Ή μήπως κι είχες πιο πολλές; ρώτησε ο Στρατής, πασάροντας το μαρκούτσι του ναργιλέ στον Πολ.

– Ε, κάτι έκανα κι εγώ εκεί, προσπάθησε ν' αποφυγεί την ερώτηση ο Λέων, ενώ οι σκέψεις του ξαναγυρνούσαν στην Εμινέ.

– Έλα τώρα, πες μας! Απ' την έκφρασή σου κατάλαβα ότι άφησες κάποια Φραντσεζούλα εκεί να σε περιμένει. Για λέγε!

Ο Λέων ξέφυγε απ' την ανάκριση παίρνοντας πάλι το μαρκούτσι. Αυτή τη φορά δεν δυσκολεύτηκε ν' ακολουθήσει τις οδηγίες του Πολ, που, βλέποντας τον Λέοντα σκυθρωπό, είπε:

– Άσ' τον, Στρατή, δεν τον βλέπεις; È innamorato...*

Σώπασαν. Το χασίσι άρχισε να ασκεί την επίδρασή του πάνω στον Λέοντα, που σιγά-σιγά ένιωθε πιο έντονα όσα συνέβαιναν γύρω του. Ειδικά η μουσική σαν να του τρυπούσε το μυαλό, νότα προς νότα. Παρατήρησε προσεκτικά την κομπανία στο πάλκο. Ένας όρθιος έπαιζε βιολί, κι απ' τους καθιστούς, ένας κρατούσε τον ρυθμό με το τουμπελέκι, ενώ οι άλλοι δυο γρατζουνούσαν ένα όργανο σαν ούτι, σαν ταμπουρά, μόνο διαφορετικό, πιο γλυκόλαλο.

– Τι όργανο είναι αυτό, βρε παιδιά; Δεν το 'χω ξανακούσει.

– Μπουζούκι το λένε. Το φτιάνουν κάτι ουστάδες στα Ταμπάχανα**. Τα παιδιά παράτησαν τους ταμπουράδες και δοκιμάζουν τούτο 'δώ. Παίζουν τα παλιά αλλά και καινούργια τραγουδάκια, γραμμένα ειδικά γι' αυτό. Πώς σου φαίνεται;

– Αλλιώςτικο, αλλά μ' αρέσει, είπε ο Λέων.

Το στόμα του είχε αρχίσει να ξεραίνεται, κι ο Στρατής το κατάλαβε, ή το φαντάστηκε. Έκανε νόημα στον ταβερνιάρη, που καθόταν δίπλα στα βαρέλια παίζοντας το κομπολόι του, κι αυτός τους έφερε ένα μεταλλικό πιάτο γεμάτο μικρά κομμάτια μπακλαβά.

– Τσίμπα ένα, του πρόσφερε ο Στρατής.

Μασουλώντας το μπακλαβαδάκι, ο Λέων ένιωσε τα σάλια του να τρέχουν ποτάμι. Η γλύκα του εισχωρούσε παντού

* Είναι ερωτευμένος... (ιταλ.)

** Τα Βυρσοδεφεία, η συνοικία της Ευαγγελίστριας στη Σμύρνη.

και γαργαλούσε κάθε γευστικό του αισθητήρα. Τι θεσπέσια αμβροσία ήταν αυτή!

– Σε στέλνει κατευθείαν στον Παράδεισο, ε; του είπε ο Στρατής.

Με μπουκωμένο το στόμα, ο Λέων έγνεψε ότι συμφωνούσε. Πήρε ένα ακόμα, και μετά κι άλλο.

Αρκετή ώρα αργότερα, ο Λέων είχε περάσει από την αρχική ευθυμία και την όξυνση των αισθήσεών του σε μια κατάσταση μελαγχολίας. Η σκέψη της Εμινέ του τριβέλιζε το μυαλό και ρέμβαζε αμίλητος, τραβώντας πότε-πότε και καμμιιά ρουφηξιά. Τότε ήταν που πρόσεξε και τους στίχους απ' το τραγούδι που έπαιζαν εκείνη την ώρα:

*Χανουμάκι το φωνάζω, και γλυκά το κουβεντιάζω
Λίγωσα με το χανουμάκι, μ' έκανε να τρελαθώ
και μου πήρε το μυαλό...
Έτσι μου 'ρχεται την πίστη μου ν' αλλάξω
Να μπω στο χαρέμι να τ' αρπάξω
Αι βάι, χανουμάκι μου σκερτσόζικο...*

– Αααχ! αναστέναξε, και τα μάτια του βούρκωσαν.

Οι άλλοι δυο τον κοίταξαν παραξενεμένοι.

– Δεν τον πάμε σπίτι του καλύτερα; ψιθύρισε ο Πολ στον Στρατή. Ο φίλος σου έχει σεκλέτια, πονάει το δόντι του, δεν βλέπεις;

– Θα φύγουμε, αλλά όχι για το σπίτι. Ο νταλκάς του θέλει γιατροιά. Κι εγώ είμ' ο σπετσιέρης και ξέρω το ρεμέντιο.

Βγήκαν στον καθαρό αέρα κι ο Στρατής είπε χαμηλόφωνα στον καρτσιέρη, που τους περίμενε καπνίζοντας:

– Στα Χιώτικα*. *Demiryolu'dan*.**

Απ' τα Μορτάκια κατευθύνθηκαν προς τις γραμμές του τρένου. Πέρασαν τον Μέλη ποταμό από τη σιδηροδρομική γέφυρα, άφησαν πίσω τους τον Σταυρό, όπου διασταυρώνονταν η γραμμή του Αϊδινίου μ' αυτήν του Κασαμπά, και προχωρώντας παράλληλα με τις γραμμές έφτασαν στα Χιώτικα.

Εκεί, στην αρχή του δρόμου, άφησαν το παϊτόνι τους στην πιάτσα με τις σκεπαστές καρότσες που πηγαινόφερναν τους πελάτες στα λαϊκά πορνεία. Το κρύο αεράκι χτύπησε τον Λέοντα στο πρόσωπο και συνήλθε λίγο, και ξαφνικά κατάλαβε πού βρισκόταν.

– Πού με φέρατε, βρε αρσιζήδες; Στους κιρχανάδες;

– Εδώ 'ναι τα σπιτάλια για τον σεβντά που σέρνεις, του είπε γελώντας ο Στρατής.

– Δεν πάω εγώ με ρουσπούδες, ξεχάστε το. Τσάμπα με τραβολογάτε, αφήστε με στην ησυχία μου!

– Ρε Λέων, μήπως εκεί στη *Francia****, μαζί με τα μουστάκια, σου κόψανε και τ' απαυτά σου; κορόιδεψε ο Πολ κι έσκασε στα γέλια.

– Η Ρόζα δεν είναι σαν τις άλλες τις σουρτούκες, επέμεινε ο Στρατής. Είναι μια ρούσα Οβριοπούλα με τσακίρικα μάτια και κατάλευκο δέρμα, σουλούδικη και ναζού, που μας ήρθε απ' την Πόλη πριν από κάτι μήνες. Δεν πάει μ' όποιον κι όποιον, κι εγώ είμ' ο γιαβουκλούς της. Το λοιπόν, σήμερα είναι αγκαζέ για σένα και μόνο, της έχω στείλει αβίζο από τα ψες.

Ταυτόχρονα ο Στρατής έκανε νόημα στον Πολ να πιάσουν

* Κακόφημος δρόμος στα όρια της συνοικίας του Αγίου Κωνσταντίνου, ανατολικά απ' τις γραμμές του τρένου.

** Στον σιδηρόδρομο (τουρκ.), τούρκικη ονομασία των Χιώτικων.

*** Γαλλία (ιταλ.).

τον Λέοντα απ' τις μασχάλες και να τον σύρουν μαζί τους. Στην κατάσταση που βρισκόταν ο Λέων, θέλοντας και μη, τους ακολούθησε, συνεχίζοντας πάντα να διαμαρτύρεται, μα χωρίς αποτέλεσμα.

Ο φαρδύς δρόμος ήταν ολοφώτιστος, σε αντίθεση με τα Μορτάκια. Αν και αργά, υπήρχε αρκετή κίνηση, κυρίως νέοι που βολτετζάρανε παρέες-παρέες, σταματώντας πού και πού μπροστά σε κάποιο απ' τα «σπίτια». Μέσα απ' παράθυρα, αλλά και στα σαχνισίγια των πάνω ορόφων, ήταν στημένες οι πόρνες, άλλες φορώντας διάφανες ρόμπες κι άλλες ξέστηθες, προσπαθώντας με προκλητικά λόγια και νοήματα να ψωνίσουν κάνα πελάτη. Ήταν απ' όλα τα μιλέτια, Ρωμιές, Τούρκισσες, Εβραίες, Αρμένισσες, Φράγκες, ακόμα κι αραπίνες.

Διάσπαρτοι ανάμεσα στα σπίτια με τα κόκκινα φανάρια βρίσκονταν και μερικοί μεγάλοι καφενέδες, απ' όπου ακούγονταν και όργανα να παίζουν. Μέσα απ' τις θαμπές τους τζαμαρίες έβλεπε κανείς τους νταβατζήδες να στρίβουν τα μουστάκια τους και να ρουφούν ραχατλίδικα τον ναργιλέ τους, μαζί και κάποιους πελάτες των πορνείων να πίνουν μια ρακή, πριν ή μετά την όποια αμφίβολη απόλαυση που τους πρόσφεραν τα κορίτσια.

Προσπέρασαν το *καρακόλι*, με την τούρκικη σημαία ν' ανεμίζει στον ιστό του μπαλκονιού και μια ζαντάρμα φρουρό να κάθεται σε μια καρέκλα απ' έξω αφηφώντας το κρύο, κι έστριψαν σ' έναν τσιγκμά λίγο παρακάτω. Ο Στρατής άφησε το μπράτσο του Λέοντα και χτύπησε δυνατά την πόρτα ενός χαμηλού μονώροφου σπιτιού. Τους άνοιξε μια γριά ξεδοντιασμένη, χωρίς αμφιβολία πρώην εργαζόμενη σε τούτον εδώ τον μαχαλά.

– Εσύ 'σαι, Στρατή παιδάκι μου; Κάτσε να φωνάξω τημαντάμα. Ρόζα! Ρόζα, έλα, ήρχαν τα παιδιά!

Από μια πόρτα δεξιά βγήκε χαμογελώντας μια εντυπωσιακή, τροφαντή κοκκινομάλλα, με τα μακριά μαλλιά της ριχτά στους ώμους. Φορούσε μια ημιδιάφανη τριανταφυλλί ρομπίτσα που μόλις και της κάλυπτε τα γόνατα, μ' ένα ζαχαρί γουνάκι για τελείωμα στο μπροστινό άνοιγμα και ίδιο χρώμα πασουμάκια στα γυμνά της πόδια. Τίποτ' άλλο.

Μόλις όμως είδε τον Πολ δίπλα στον Στρατή, άρχισε τις φωνές:

– Τούτος εδώ είν' ο φίλος σου που μου μήνυσες; Ξέρεις τι μου 'κανε αυτός ο πεζεβεγκης την άλλη βολά; Μου πέρασε κελεψέδες και μ' άρχισε στους φούσκους! Κι έβγαλε κι ένα κουρμπάτσι και μου 'κανε τον πισινό μαβί πριν με σκορτσάρει! Δεν μπορεί να το κάνει αλλιώς, είπε! Μαλαφράντζα να πιάσει ο παλιογλίτσης! Πάρ' τον από 'δώ τον σιχαμένο, ούτε να τον βλέπω δεν θέλω!

– Μωρή κούρβα... άρχισε ο Πολ, κάνοντας ένα απειλητικό βήμα προς το μέρος της, αλλά ο Στρατής τον σταμάτησε.

– Κάλμαρε, Ρόζα μου γιαβρί μου, όχι, όχι! της είπε, κι έκανε στο πλάι αποκαλύπτοντας τον Λέοντα. Έδωνανά είν' ο γαμπρός!

Η Ρόζα έριξε μια εξεταστική ματιά στον Λέοντα.

– Άμα είν' έτσι, ταμάμ. Όμως ο άλλος να τσακιστεί να φύγει από 'δώ!

– Εμείς εδώ κάτω θα κάτσουμε, ήσυχοι σαν τ' αρνάκια! Ούτε που θα μας ακούσεις! Σ' τ' ορκίζομαι, μα την Παναγία!

Η Ρόζα ηρέμησε κάπως και τους έκανε νόημα να περάσουν. Μπήκαν στη σάλα δεξιά, με τον Λέοντα ν' ακολουθεί παθητικά, παραδομένος στην τύχη του. Σε μια γωνιά έκαιγε μια μαντεμένα στούφα, σκορπίζοντας μια γλυκιά θαλπωρή στον χώρο.

– Κοίτα, Λέων, δεν τα βάφει με κινά, είναι ρούσα βέρα, είπε ο Στρατής, δείχνοντας το εφήβαιο της Ρόζας, που ξε-

χώριζε καθαρά μέσ' απ' τη ρόμπα. Ως και το πουτί της, ρούσο είναι κι αυτό!

Και στη Ρόζα:

– Πάρ' τον μέσα, τζιλβελού μου, και βάλε όλη σου τη μαστοριά, γιατί ντηριέται ο καημένος!

– Έλα, τζιγέρι μου, είπε η Ρόζα απευθυνόμενη στον Λέοντα, παίρνοντάς τον απ' το χέρι και βγαίνοντας από τη σάλα, ενώ αυτός την ακολουθούσε σαν υπνωτισμένος.

Ο Στρατής κι ο Πολ κάθισαν αναπαυτικά στον καναπέ κι άναψαν τσιγάρο να περιμένουν. Δεν πέρασε πολλή ώρα όμως και στην πόρτα της σάλας φάνηκε η γριά δούλα:

– Στρατή-εφέντη, σας ζητάει η Ρόζα...

Παραξενεμένος, ο Στρατής σηκώθηκε και πήγε στο διπλανό δωμάτιο. Στην άκρη του κρεβατιού καθόταν ολόγυμνη η Ρόζα, κι απλωμένος χύμα πάνω στο φαρδύ κρεβάτι με κλειστά τα μάτια ο Λέων, τσιτσίδι κι αυτός.

– Στρατή μου, δεν γίνεται τίποτα. Γιαμπανά παλεύω. Μπας κι έχει εμπόδεμα ο φίλος σου; Ή μπας και τον ποτίσατε τίποτις; Άλλη φορά, άμα τον φέρεις, μόνο τσιτσιμπίρια!

Ο Στρατής έριξε μια ματιά στο άψυχο όργανο του Λέοντα.

– Κι έπειτα, συνέχισε η Ρόζα, εκεί που τον πασπάτευα, όλο και μονολογούσε «Έμεινε, έμεινε». Του λέω κι εγώ «Ποιος έμεινε;», αλλ' αυτός άχνα.

Ο Στρατής έξυσε το κεφάλι του, μην καταλαβαίνοντας τίποτα.

– Κοίτα, Ροζίτσα, κάτι έχει πιει. Αλλά έχει και μεγάλο νταλκά, μόνο βεργέτα δεν έβαλε. Κάνε κάτι να τον συνεφέρεις, έτσι, φραντζολάκι μου; Αυτά που κάνεις και σε μένα, μανίτσα μου. Εγώ θα κάτσω εδώ να σας βλέπω.

Η κοκκινομάλλα σηκώθηκε χαμογελώντας πονηρά κι ο Στρατής βρήκε την ευκαιρία να της δώσει μια ενθαρρυντική ξυλιά στον πισινό.

– Άντε μπράβο!

Η Ρόζα έγειρε πάνω στο ακίνητο σώμα του Λέοντα κι άρχισε να τον φιλάει στο στήθος, να πιπιλάει τις ρώγες του και να χαϊδεύει με το δεξί της χέρι τις ευαίσθητες περιοχές πιο κάτω.

– Όχι έτσι, μωρό μου, βάλε τα μεγάλα μέσα, την έκοψε με βραχνή φωνή ο Στρατής, που ακούστηκε ερεθισμένος, ενώ ταυτόχρονα άρχισε να χαϊδεύεται κι ο ίδιος.

Η Ρόζα μετακινήθηκε υπάκουα προς τα κάτω κι άρχισε να δουλεύει τη γλώσσα της, πρώτα στο χαλαρό μέλος του Λέοντα και μετά πιο κάτω, ακολουθώντας τη ραφή του οσχείου του σάκου. Πήρε στο στόμα της τους όρχεις του και τους πιπίλισε για λίγο έναν-έναν. Ύστερα η γλώσσα της συνέχισε το ταξίδι της πάνω στη ραφή, πλησιάζοντας τον πρωκτό του σε απόσταση αναπνοής.

– Χώσ' τη μέσα, γιαβρί μου, δώσ' του να καταλάβει, βλέπω κάτι να κουνιέται! φώναξε ενθουσιασμένος ο Στρατής, ενώ το φούσκωμα στο παντελόνι του γινόταν πια αισθητό.

Πράγματι, το άψυχο αντικείμενο στη μέση του Λέοντα έδειχνε σημεία ζωής. Όσο η γλώσσα της Ρόζας στριφογύριζε σαν φίδι στα ανεξερευνητα βάθη, τόσο διογκωνόταν το ερωτικό του όργανο. Τέλος, ο Στρατής έκρινε πως η κατάλληλη στιγμή είχε φτάσει.

– Καβάλα τον, γάμα τον, δώσ' τα όλα, μανάρι μου!

Η Ρόζα έπιασε τον σφύζοντα τώρα ανδρισμό του Λέοντα και τον έχωσε μέσα της με μια κίνηση. Άρχισε να κουνιέται παλινδρομικά πάνω-κάτω, αργά στην αρχή, επιταχύνοντας όμως σιγά-σιγά και παρασύροντας και τα στήθια της στον ρυθμό. Ο Λέων, πάντα με κλειστά τα μάτια, ζωντάνευε, κι άρχισαν να του ξεφεύγουν πνιχτοί αναστεναγμοί.

Ο Στρατής ξεκούμπωσε το παντελόνι του και έσπρωξε βάνουσα τη Ρόζα προς τον ξαπλωμένο φίλο του. Παραμέ-

ρισε τα κατάλευκα ημισφαίρια των γλουτών της, αποκαλύπτοντας το σφιχτό, τριανταφυλλένιο δαχτυλίδι της Ρόζας. Μια κραυγή τής ξέφυγε μόλις εισχώρησε κι αυτός μέσα της από πίσω. Την έπιασε απ' τους ώμους και άρχισε να την πηγαινοφέρει με γρήγορο ρυθμό.

Ο Λέων άνοιξε ξαφνικά τα μάτια του, και μέσα στον παροξυσμό του είδε στο πρόσωπο της Ρόζας, εκατοστά απ' το δικό του, αυτό της Εμινέ. Μόνο που τα μαλλιά της δεν ήταν μαύρα, αλλά κατακόκκινα, σαν φλόγες...

– Αααχ, μανούλα μου! Αααχ! Εμινέ, Εμινέ! φώναξε ενώ τελείωνε.